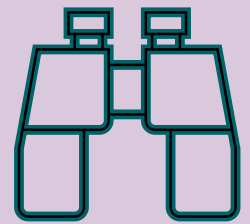

Uppdrag att motverka arbetslivskriminalitet och välfärdsbrottslighet

SOI:s årskonferens den 22 april 2026
Henrik Grönberg, Upphandlingsmyndigheten

Bakgrund och utblick

Uppskattningar av utmaningarnas omfattning

Skatteverket har uppskattat kostnaden för de svarta arbetsinkomsterna i till totalt 91 miljarder kronor i genomsnitt per år för perioden 2010–2016.

Delegationen mot arbetslivskriminalitet har uppskattat kostnaderna för arbetslivskriminaliteten i Sverige under år 2021 till ca 100-120 miljarder kronor.

Ekobrottsmyndigheten har år 2025 uppskattat att den kriminella ekonomin omsätter mellan 100 och 150 miljarder kronor per år – och den växer.

Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) har nyligen skattat den kriminella ekonomins totala omsättning till cirka 352 miljarder kronor per år.

Utvecklingen har gett avtryck

- Bolagsverkets system för samordnad registerkontroll
- En rad lagändringar under 2025/26:
 - Lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna
 - Ny sekretessbrytande bestämmelse
 - Utökade möjligheter till registerkontroll i fr.a. kommuner
- En lång rad regeringsuppdrag som redovisats och betänkanden som överlämnats

Regeringen

Regeringsbeslut
2024-07-04
III 5
2 bilagor

Finans

Regeringen

Regeringsbeslut
2025-03-06
II:1

Social

Regeringen

Regeringsbeslut
2025-05-15
II:5

Social

Regeringen

Regeringsbeslut
2024-01-11
IV:2

Social

Regeringen

Regeringsbeslut
2025-05-28
IV:1
1 bilaga

Socialdepartementet

Adressater:
Se bilaga

Uppdrag att kraftsamla mot organiserad brottslighet i välfärden

Regeringens beslut

Regeringen ger Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Inspektionen för vård och omsorg (IVO), Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten och Skatteverket i uppdrag att gemensamt kraftsamla mot organiserad brottslighet och den kriminella ekonomin i välfärden. Myndigheterna ska intensifiera arbetet med att motverka organiserad brottslighet i hälso- och sjukvården, tandvården, socialtjänst- och LSS-verksamheterna, socialförsäkringen samt inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Uppdraget syftar till att bekämpa den kriminella ekonomin och stänga ute organiserad brottslighet från några av välfärdens mest brottsutsatta områden. Uppdraget ska bidra till att fler och snabbare beslut fattas om att till exempel återkalla ett tillstånd, stoppa en ersättning, säga upp ett avtal eller stänga ned verksamheter som bedrivs av oseriösa aktörer i offentligfinansierad välfärd, där det finns skäl för detta.

Med utgångspunkt i Polismyndighetens lägesbild över aktiva gängkriminella i Sverige (Ju2023/01941, Ju2024/02573) och annan relevant myndighetsinformation om hur organiserad brottslighet verkar inom välfärden ska berörda myndigheter

- kontrollera sina respektive myndighetsbeslut och utbetalningar för de individer, företrädare och privata utförare som förekommer i lägesbilder och myndighetsrapporter om organiserad brottslighet i välfärden (IVO, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten),

Relevanta uppdrag till andra myndigheter

- Flera myndigheter har uppdrag i vilka de ska samråda med UHM:
 - **E-hälsomyndigheten** – nationell katalog vårdgivare
 - **IVO** – välfärdsbrottslighet inom omsorgen
 - **Socialstyrelsen** – forum om välfärdsbrottslighet
 - **Försäkringskassan** m.fl. – organiserad brottslighet i välfärden
- Ytterligare ett halvdussin liknande uppdrag rapporterade under 2025 ...
 - ... och möjligen kommer fler uppdrag beslutas i år.
- Utredningen om åtgärder för en sund omsorgsmarknad

Relevanta propositioner m.m.

- *Leverantörskontroll vid upphandling*
- *Utlämnande av uppgifter ur registret över verkliga huvudmän*
- *Straffrättsliga åtgärder mot missbruk av offentlig ställning*
- *Förbättrade förutsättningar för kommuner att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen*
- *Bättre förutsättningar för digitala kommunala sammanträden och förbättrad kontroll och uppföljning av privata utförare i kommuner och regioner*
- *Skrivelse: Regeringens arbetsmiljöstrategi 2026–2030*
- *Skrivelse: Uppföljning av den nationella strategin mot organiserad brottslighet*
- *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – några anslutande frågor*

Propositionsförteckning våren 2026
Publicerad 13 januari 2026
Förteckningen redovisar propositioner som är avsedda att lämnas från mitten av januari 2026 under återstoden av riksmötet.

Vårt arbete under 2023-2025

Motverka arbetslivskriminalitet i upphandling

Arbetslivskriminalitet är ett växande problem som påverkar samhället på flera nivåer. Den här vägledningen är ett stöd för upphandlande organisationer som vill motverka detta problem genom att identifiera risker och förhindra att oseriösa aktörer vinner upphandlingar.

Vad vi gjort hittills

- Nytt webbstöd
 - Ledning och styrning
 - Riskbedömning
 - Verktygslåda
 - Fördjupning – entreprenadupphandling
- Omarbetning befintliga "riskstöd"
- Deltagit i ett 60-tal externa aktiviteter
- Därutöver:
 - Ett tiotal remissvar
 - 800+ relaterade inlägg i Frågeportalen
 - Bidragit i uppdrag till andra myndigheter
 - Deltar i Statskontorets forum mot korruption
 - Bidragit i översynen av upphandlingsdirektiven

Utveckling av det strategiska inköpsarbetet med fokus på arbetslivskriminalitet i upphandling

Delredovisning av ett regeringsuppdrag

Rapport om utvecklingen på upphandlingsområdet 2025

RAPPORT 2026:1

Våra rapporter

- Flera rapporter under 2024–2025
- Bygger framför allt på underlag från myndigheter, fackförbund och näringslivsorganisationer
- Probleminventering och utvecklingstendenser – med fokus på upphandling

Utveckling av det brottsförebyggande arbetet

RAPPORT 2025:3
Redovisning av ett regeringsuppdrag

Utveckling av det strategiska inköpsarbetet – med fokus på arbetslivskriminalitet

RAPPORT 2025:4
Slutredovisning av ett regeringsuppdrag

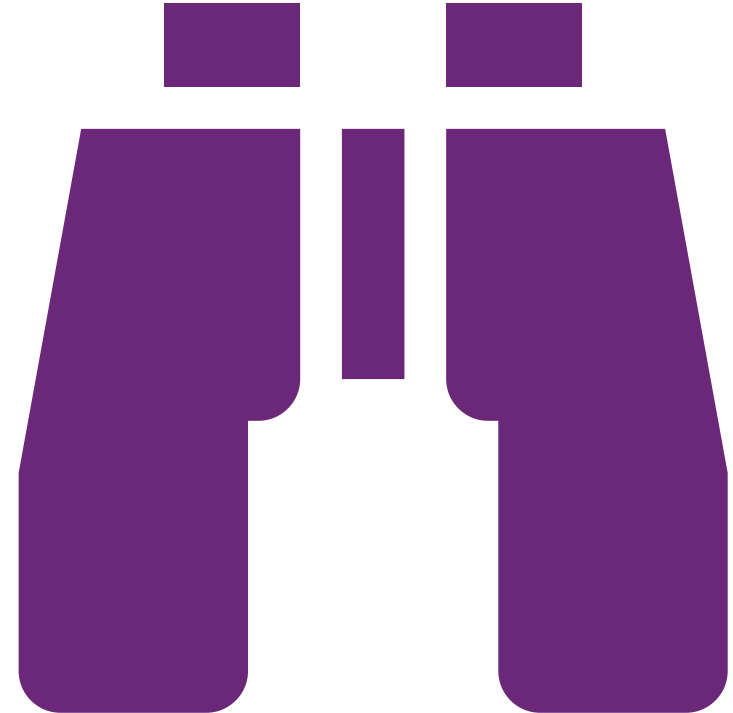

Vår probleminventering

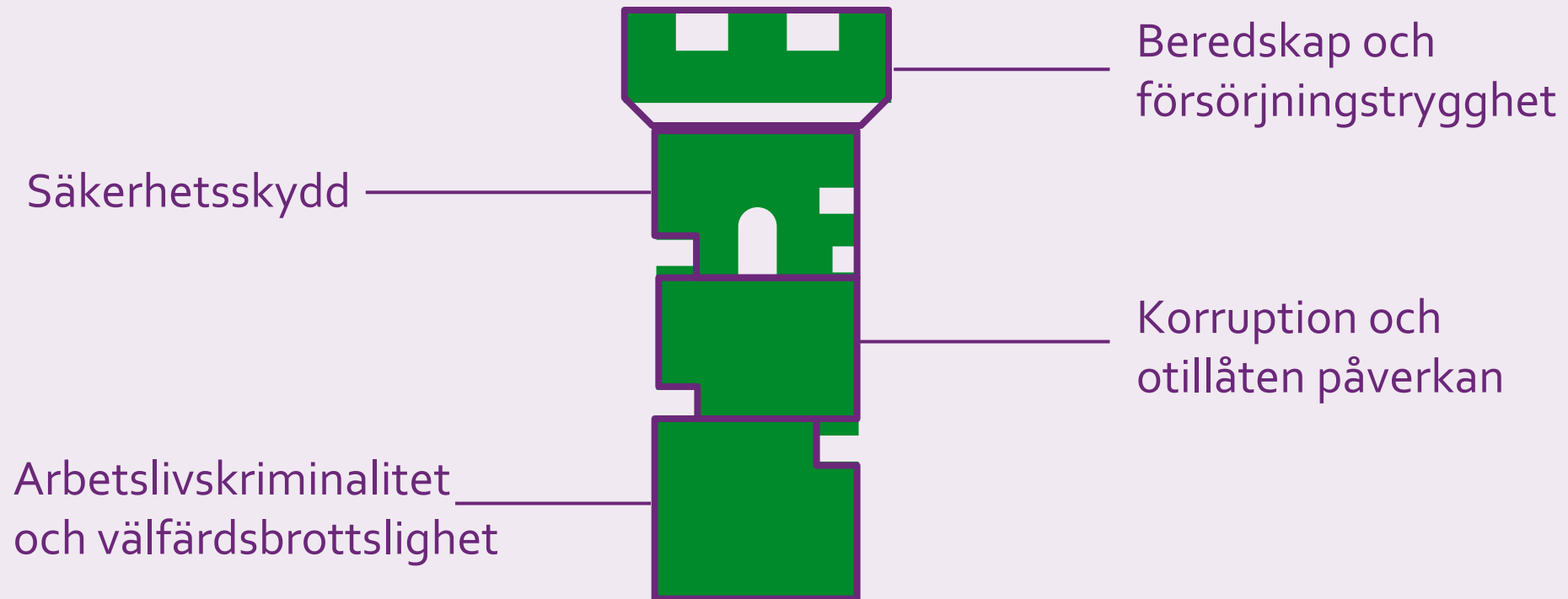
- Bristande avtalsuppföljning
- Sekretesshinder
- Underleverantörer – och ägarled
- Utländska företag och arbetskraft
- Företag som brottsverktyg
- Prispress och onormalt låga anbud
- Behov av kunskap och kompetens

Utvecklingstendenser

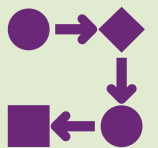
- Geografisk spridning
 - Kriminella blir allt mer professionella
 - Risken för otillåten påverkan
 - Digitalisering och AI
- +
- Behov av att balansera tillit och kontroll
 - Kriminella utnyttjar fler associationsformer

Åtgärder för att öka inköpsintegritet och motståndskraft

Uppdraget i en kontext

Nytt åtgärdspaket för att strypa den kriminella ekonomin

Publicerad 17 september 2025

För att krossa den organiserade brottsligheten är det avgörande att strypa den kriminella ekonomin. I höstbudgeten stärker regeringen och Sverigedemokraterna därför arbetet mot den kriminella ekonomin med satsningar på flera områden. Paketet har en offentlig finansiell effekt på 383 miljoner kronor 2026.

**Satsning mot
välfärds kriminalitet –
uppdrag till IVO**

**Förbättrad kontroll och
uppföljning av privata
utförare i kommuner och
regioner**

**Förstärkning av
Ekobrottsmyndighetens
brottsförebyggande arbete**

**Förstärkning av
Skatteverkets arbete mot
organiserad brottslighet**

Uppdrag är en del av en större satsning

- Satsningen aviserades i ett pressmeddelande i september
- Tydligt att uppdraget till UHM och EBM är del av en större satsning
- Flera av dessa satsningar som är relevanta för oss – utöver uppdragen till UHM och EBM

Färdplanen för de offentliga affärerna 2025–2030

- Regeringen beslutade under hösten en *Färdplan för de offentliga affärerna*
- Nytt inriktningsmål:
 - *“Endast seriösa leverantörer i de offentliga affärerna”*
- I uppdraget hänvisas bl.a. till färdplanen.
- Vi har även fått ett särskilt uppdrag att främja och följa upp färdplanen.

Färdplan för de offentliga
affärerna 2025–2030

Tankar kring uppdraget

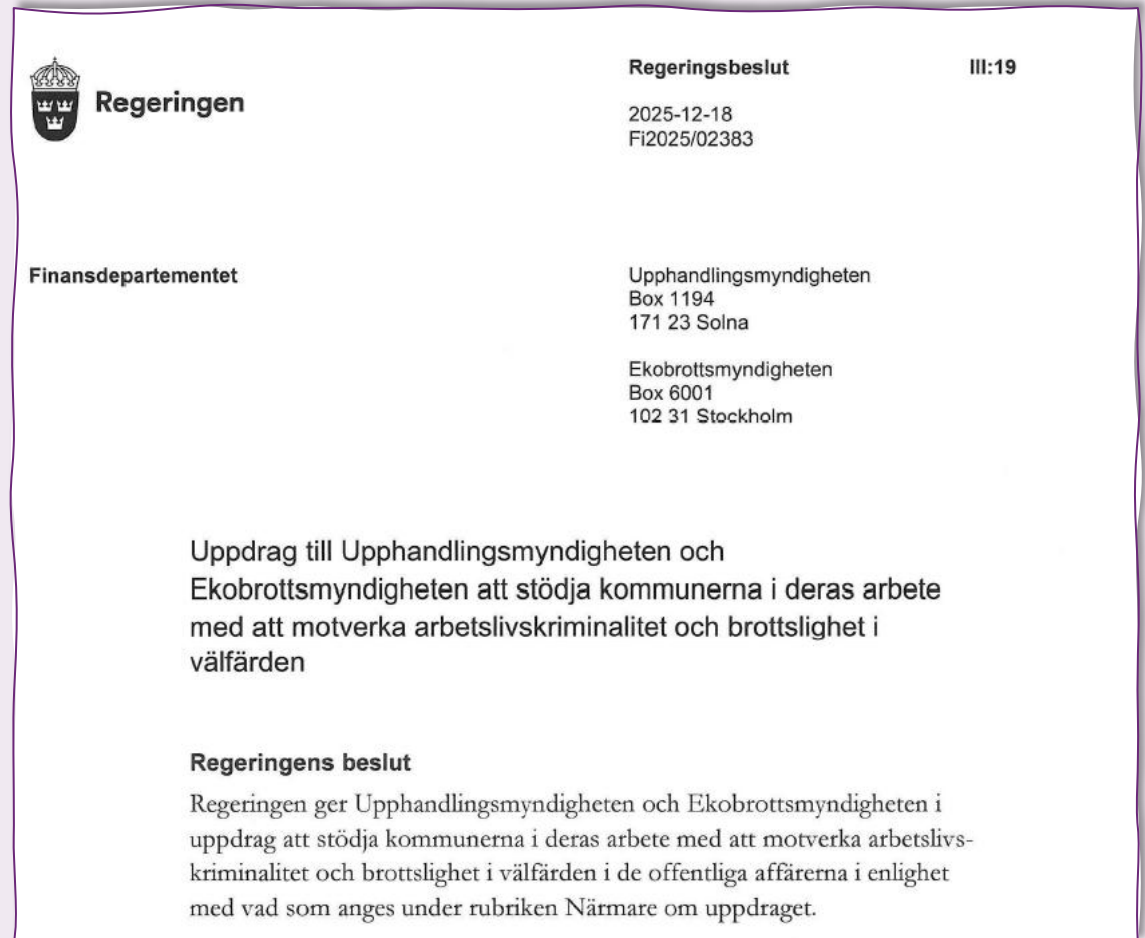
Kort om uppdraget

Operativt och verksamhetsnära stöd som ska tas fram i dialog med berörda aktörer

Stödet ska innefatta

- utformning av avtal
- hanteringen av onormalt låga anbud
- arbetsrättsliga villkor i upphandlingar
- åtgärder för att underlätta kommunal inköpssamverkan

Vi ska kunna visa på effekter av våra insatser

 Regeringen

Regeringsbeslut III:19
2025-12-18
F12025/02383

Finansdepartementet

Upphandlingsmyndigheten
Box 1194
171 23 Solna

Ekobrottsmyndigheten
Box 6001
102 31 Stockholm

Uppdrag till Upphandlingsmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten att stödja kommunerna i deras arbete med att motverka arbetslivskriminalitet och brottslighet i välfärden

Regeringens beslut

Regeringen ger Upphandlingsmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten i uppdrag att stödja kommunerna i deras arbete med att motverka arbetslivskriminalitet och brottslighet i välfärden i de offentliga affärerna i enlighet med vad som anges under rubriken Närmare om uppdraget.

Några funderingar

- Fokuset på kommuner?
 - *Även andra UO har utmaningar!*
- "... operativt och verksamhetsnära ..."
 - *Ryms frågor kring styrning och ledning, forskning, regelreformer?*
- "Arbetslivskriminalitet och brottslighet i välfärden" –
 - *Hur förstår vi dessa begrepp och vilka företeelser och insatser rymmer?*
- Extern samverkan?
 - *Hur använder vi redan etablerade forum, nätverk och samverkan?*

*Tyck till om
era utmaningar
och behov!*

Tack för er uppmärksamhet!

Henrik Grönberg

henrik.gronberg@uhmynd.se

0765021716

Sara Persson

sara.persson@ekobrottsmyndigheten.se

0105629390